

PHEGEA

driemaandelijks tijdschrift van de

VLAAMSE VERENIGING VOOR ENTOMOLOGIE

Afgiftekantoor 2600 Berchem 1

ISSN 0771-5277

Redaktie : Dr. J.-P. BORIE (Compiègne, France), F. COENEN (Brussel), T. GARREVOET (Antwerpen), B. GOATER (Chandlers Ford, England), Dr. K. MAES (Gent), Dr. K. MARTENS (Brussel), A. OLIVIER (Antwerpen), W.O. DE PRINS (Antwerpen), D. VAN DER POORTEN (Antwerpen).

Redaktie-adres : W.O. DE PRINS, Diksmuidelaan 176, B-2600 Antwerpen (Belgium).

Uitgegeven met de steun van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Dienst Onderwijs

Jaargang 21, nummer 1

1 maart 1993

De nachtvlinderfauna van het natuurreservaat De Kampina (Lepidoptera : Heterocera)

Alex RIEMIS

Abstract. Moths of the nature reserve «De Kampina» (Lepidoptera : Heterocera)
The author describes the different biotopes of the nature reserve «De Kampina» (The Netherlands, Prov. of Noord-Brabant) and their vegetation. He gives a complete list of the 435 moth species which were observed in the reserve during 35 years of observation by several workers and himself.

Résumé. Les Hétérocères de la réserve naturelle «De Kampina» (Lepidoptera : Heterocera)

L'auteur donne une description des différents biotopes de la réserve naturelle «De Kampina» (Pays-Bas, prov. Noord-Brabant), ainsi que de la végétation. Il donne une liste complète, comprenant 435 espèces, des Hétérocères qui y ont été observés durant 35 ans d'inventorisation par plusieurs entomologistes et par lui-même.

Riemis, A.: Rerum-Novarumlaan 41, B-2300 Turnhout.

1. Inleiding

In de Nederlandse provincie Noord-Brabant, ongeveer in het midden van de driehoek Tilburg, 's Hertogenbosch en Eindhoven, ligt het natuurreservaat De Kampina. Dit 1113 ha grote terrein is een bijzonder aantrekkelijk restant van het Kempense heidelandschap. Het werd in 1929 aangekocht door de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, en wordt sindsdien geregeld uitgebreid.

Met struikheide begroeide landduinen gaan over in vochtige heide met vele vennen. De heide wordt omgeven door bossen. Niet enkel door dennenbos, maar ook door vochtige loofbossen met rijke onderbegroeiing. Een uniek gedeelte van De Kampina vormt het stroomdal van de Beerze. Langs de loop van deze meanderende rivier bevinden zich elzenbroeken, vochtige heide met gagel en blauwgraslanden met vele zeggesoorten. Samen met de Oisterwijkse

bossen en vennen die de westkant van De Kampina begrenzen, bevindt zich hier nog een uniek Kempisch landschap van ruim 1500 ha.

2. De onderzoeken

Vanaf 1957 werd in De Kampina regelmatig entomologisch onderzoek verricht. Door de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie werden tijdens een werkkamp in 1957 ook nachtvlinders geïnventariseerd. Omdat men afhankelijk was van het stroomnet, gebeurde dit bij «Huize Kampina», een boswachterswoning in gemengd bos, niet ver van de Beerze. De inventarisaties vonden plaats tussen 19 en 27 juli 1957 en er werden 163 soorten genoteerd.

Door VESTIGAARD, VAN DER MADE en VIS werd op dezelfde plaats geïnventariseerd tijdens de jaren 1958, 1959 en 1960. Zij maakten tevens gebruik van het stroomnet bij diverse boerderijen in de omgeving. Bovendien werd ook intensief «gesmeerd». In deze periode werden door hen 33 lichtvangsten gedaan, met 17 april als vroegste en 6 augustus als laatste datum. In totaal vonden zij 305 soorten nachtvlinders tijdens dit onderzoek.

A. COX inventariseerde in 1972, 1973, 1974 en 1976. Hij maakte er voor het eerst gebruik van een stroomgenerator. Tijdens dit onderzoek werd de lamp ook enkele malen in het heidegebied opgesteld, maar de meeste gegevens komen toch weer uit het Beerzegebied. In zijn rapporten worden niet altijd precieze data vermeld, maar er zijn toch minstens een tiental lichtvangsten gedaan, voornamelijk tijdens de zomermaanden. Hij heeft ook intensief gesmeerd. In totaal noteerde hij 265 soorten.

Vanaf 1982 tot 1989 deden L.J.J. VAN RIJSEWIJK et al. onderzoek naar de dagvlinders. Hoewel dit eigenlijk buiten de doelstelling van dit onderzoek valt, vind ik het toch nuttig enkele van hun waarnemingen te vermelden, vooral om sommige biotopen te accentueren.

Ikzelf deed onderzoek in De Kampina vanaf 1988. Tot op heden deed ik er 39 lichtvangsten, bijna alle in het heidegebied. Vroegste datum van mijn onderzoek is 16 maart, de laatste 12 november. Ik noteerde in totaal 313 soorten.

Door al deze onderzoeken, verspreid over 35 jaar, is een goed inzicht verkregen in het vlinderbestand van De Kampina.

3. De biotopen

De Kampina kan ingedeeld worden in twee hoofdmilieu's. Een eerste milieu vormt het heidegebied met al zijn variaties. Een tweede is het stroomdalgebied van de Beerze met zijn loofbossen en graslanden.

A. De heide

Als typische bewoners van de droge, met struikheide begroeide terreinen, vinden we hier *Malacosoma castrensis*, *Coscinia cribraria*, *Agrotis vestigialis*, *Lasiocampa trifolii*, *Calamia tridens* en *Idaea straminata*. *Anarta myrtilli* komt sommige jaren massaal voor. De achteruitgang van *Hipparchia semele* is ook hier duidelijk. Hoewel de droge, zandige heide optimaal is voor *H. semele*,

werden in de periode 1982-1989 slechts 2 exemplaren gezien. Een verontrustende vaststelling! *Quercusia quercus* is in de verspreide eiken talrijk. Op zowel droog als vochtig terrein vinden we *Eudia pavonia*, *Diacrisia sannio*, *Lasiocampa quercus* en *Noctua orbona*.

Van droge struikheide gaat het gebied naar mooie dopheide-gemeenschappen in de lagere gedeelten over. Op natte plaatsen komt wollegras plaatselijk talrijk voor. De vennen die we hier aantreffen, worden uitsluitend gevoed door regenwater. In de oeverzone komt hoogveenvorming voor : dichte, groene veenmostapijen met zonnedauw, lavendelheide, veenbes en beenbreek. Deze vochtige heide vormt een optimaal biotoop voor *Acronicta menyanthidis* en *Plusia putnami*. Het is verbazend in welke aantallen men deze soorten hier aantreft. *A. menyanthidis* vliegt in twee generaties, waarvan de eerste de talrijkste is. Op 22 mei 1989 had ik 26 exemplaren aan de lamp! Van *P. putnami* noteerde ik op 4 juli 1989 ongeveer 30 exemplaren op het laken!

Pelosia obtusa wordt hier regelmatig aangetroffen in klein aantal, evenals *Celaena haworthi*. Ook *Nola holsatica* vindt men hier. Op 16 april 1988 vond ik één *Lithophane lamda*.

Overdag vliegt in dit terrein *Rhagades pruni* en *Chlorissa viridata*. De zandwegen die de heide doorkruisen zijn dikwijls afgezoomd met berken. Dit vormt dan weer het biotoop voor *Endromis versicolora* en *Archiearis parthenias*. Hier, en langs verspreid staande berken met gagelstruwelen in de heide vliegt overdag massaal *Rheumaptera hastata*. Zoals vroeger reeds werd vastgesteld, vormt dit terreintype ook hier het optimale biotoop voor deze soort (RIEMIS 1974).

Van dit terrein moeten zeker nog volgende soorten vermeld worden : *Thumatha senex*, *Pelosia muscerda*, *Heliiothis maritima*, *Heliophobus reticulata* en *Macdunnoughia confusa*. De Klokjesgentiaan is tussen de dopheide plaatselijk gewoon. Daar bevinden zich nog mooie populaties van *Maculineaalcon*. *Plebejus argus* is in de vochtige heide vrijwel overal gewoon.

Al deze soorten zijn zeldzaam in de Kempen en zijn op vele plaatsen reeds verdwenen zodat we dus gerust kunnen spreken van reliktpopulaties.

B. Het stroomdalgebied van de Beerze

In dit gedeelte van De Kampina zijn de meeste onderzoeken gedaan. En er is hier een duidelijke evolutie vast te stellen. Tot in de jaren vijftig werden de graslanden bevolkt door soorten als *Erynnis tages*, *Pyrgus malvae*, *Lycaena tityrus* enz. Deze soorten zijn thans volledig verdwenen. *Carterocephalus palaemon* komt nog wel talrijk voor. Ook vinden we hier nog talrijk *Anthocharis cardamines*, *Callistege mi*, *Euclidia glyphica*, *Eupithecia pygmaea*, *Eustrotia uncula* en *Deltote bankiana*. In en langs de loofbossen vond men toen ook nog *Fabriciana adippe* en *Argynnis paphia*. Ook deze soorten zijn thans verdwenen. Toch is dit nog een rijke vindplaats voor *Limenitis camilla*, *Araschnia levana* en *Satyrium ilicis*. Het is bovendien een der weinige vindplaatsen in de Kempen waar *Apatura iris* nog voorkomt.

Op sommige plaatsen komt rijkelijk ondergroei van bosbes voor, met typische bewoners als *Jodis putata*, *Chloroclystis debiliata*, *Polia hepatica*, *Agrochola helvola* en *Hypena crassalis*. Typische soorten van vochtige loofbossen zoals *Polyploca ridens* en *Apocheima hispidaria* waren in maart en april 1990 gewoon. Van *Xanthographa quadrifasciata* vond ik op 2 mei 1990 1 exemplaar, en op 1 juni 1990 vond ik hier 1 *Acrionicta alni*. Beide soorten zijn uiterst zeldzaam in de Kempen. Uit dit biotoop stammen ook de waarnemingen van *Minucia lunaris*, *Polia nebulosa*, *Orthonama vittata*, *Cleora cinctaria* en *Blepharita adusta*. Op 15 oktober 1990 trof ik hier ook een *Chloroclysta siterata* aan. Deze soort is in de Kempen de laatste jaren enorm in aantal toegenomen.

Vele soorten van vochtige loofbossen zijn de laatste decennia uit onze streken verdwenen, ook al bleef het biotoop ogenschijnlijk ongewijzigd. Deze evolutie blijkt reeds veel langer bezig te zijn. Zo verdween rond de eeuwwisseling reeds *Clossiana euphrosyne* uit onze streken, later gevolgd door o.a. *Clossiana selene* en vrijwel al onze *Melitaea* soorten. Mogelijk reageren sommige soorten op veranderingen die door ons niet of moeilijk waar te nemen zijn.

C. Bepaalde vennen

Hoewel alle vennen oorspronkelijk heidevennen waren, zijn sommige ervan toch grondig gewijzigd. Voornamelijk langs de rand van De Kampina komen enkele vennen voor die i.p.v. enkel gevoed te worden door regenwater, ook nog water ontvangen van riviertjes en doorsijpeling van omliggende landbouwgronden. Een gevolg hiervan is een totaal gewijzigde vegetatie. Hier vinden we grote rietpercelen met lisdodden en mattenbies. Een mooi voorbeeld hiervan is het Belversven dat water ontvangt van de Roseprivier. Dit ven is bovendien zeer visrijk.

Deze gewijzigde vegetatie herbergt totaal andere bewoners. *Phragmataecia castanaea* en *Epione repandaria* zijn gewoon in dit biotoop, evenals *Macrochilo cribrumalis*, *Celaena leucostigma* en *Photodes fluxa*. De lisdodden zijn dan weer de voedselplanten voor *Archanara sparganii*, *Nonagria typhae* en *Archanara algae*. Bovendien zijn hier vrijwel alle «rietuilen» gewoon : *Mythimna straminea*, *M. impura*, *M. pallens*, *M. obsoleta*, *M. comma* enz.

4. De soortenlijst

In de volgende soortenlijst staat in vier kolommen aangegeven wie de soorten waarnam :

- 1 = 1957, Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (VELTHUIS 1957).
- 2 = 1958, 1959, 1960 (VESTIGAARD et al.).
- 3 = 1972, 1973, 1974, 1976 (COX).
- 4 = 1988, 1989, 1990, 1991, 1992 (RIEMIS).

Dagvlinders werden niet in de lijst opgenomen; zij staan vermeld in het inventarisatierapport door VAN RIJSEWIJK et al. (1982-1989).

	1	2	3	4		1	2	3	4
HEPIALIDAE					Jodis putata L.		x	x	x
Hepialus humuli L.	x	x	x	x	Cyclophora pendularia Cl.		x	x	x
Triodia sylvina L.		x		x	Cyclophora albipunctata Hfn.	x	x	x	x
Phymatopus hecta L.		x			Cyclophora porata L.		x		
COSSIDAE					Cyclophora punctaria L.	x	x	x	x
Phragmataecia castaneae Hb.		x	x	x	Cyclophora linearia Hb.				x
Zeuzera pyrina L.	x	x	x	x	Timandra griseata W. Pet.	x	x	x	x
Cossus cossus L.		x		x	Scopula nigropunctata Hfn.	x	x		x
ZYGAENIDAE					Scopula immutata L.	x	x		x
Rhagades pruni D.&S.		x			Scopula floslactata Hw.		x	x	x
LIMACODIDAE					Idaea muricata Hfn.		x	x	
Apoda limacodes Hfn.	x	x	x	x	Idaea sylvestraria Hb.	x			x
ENDROMIDIDAE					Idaea biselata Hfn.	x			x
Endromis versicolora L.				x	Idaea fuscovenosa Gze.				x
LASIOCAMPIDAE					Idaea seriata Schrk.		x	x	
Poecilocampa populi L.		x		x	Idaea dimidiata Hfn.				x
Malacosoma neustria L.	x	x	x		Idaea emarginata L.		x	x	x
Malacosoma castrensis L.	x	x			Idaea aversata L.	x	x	x	x
Lasiocampa trifolii D.&S.		x		x	Idaea straminata Bkh.				x
Lasiocampa quercus L.		x		x	Lythria purpurata L.	x			
Macrothylacia rubi L.	x	x	x	x	Scotopteryx chenopodiata L.				x
Dendrolimus pini L.		x		x	Scotopteryx mucronata Scop.		x		
Philudoria potatoria L.	x	x	x	x	Scotopteryx luridata Hfn.	x	x	x	
Gastropacha quercifolia L.		x			Orthonama vittata Bkh.		x		x
Odonestis pruni L.		x			Xanthorhoe designata Hfn.				x
SATURNIIDAE					Xanthorhoe spadicearia D.&S.	x	x	x	x
Eudia pavonia L.	x	x	x		Xanthorhoe ferrugata Cl.	x	x	x	x
DREPANIDAE					Xanthorhoe quadrifasciata Cl.				x
Falcaria lacertinaria L.		x	x	x	Xanthorhoe montanata D.&S.		x	x	x
Drepana binaria Hfn.	x	x	x	x	Xanthorhoe fluctuata L.	x	x	x	x
Drepana cultraria F.	x	x		x	Epirhoe alternata O.F.Müller.	x	x	x	x
Drepana falcataria L.	x	x		x	Epirhoe rivata Hb.	x			x
Drepana curvatula Bkh.				x	Epirhoe tristata L.				x
THYATIRIDAE					Camptogramma bilineata L.	x			x
Thyatira batis L.	x	x	x	x	Mesoleuca albicillata L.	x			
Habrosyne pyritoides Hfn.	x	x	x	x	Pelurga comitata L.		x		x
Tethea ocularis L.				x	Cosmorhoe ocellata L.				x
Tethea or D.&S.		x	x	x	Eulithis testata L.	x	x	x	x
Tetheella fluctuosa Hb.				x	Eulithis populata L.		x		x
Ochropacha duplaris L.	x	x	x	x	Eulithis mellinata F.		x		x
Achlya flavicomis L.		x	x	x	Ecliptopera silaceata D.&S.	x	x	x	
Polyploca ridens F.				x	Chloroclysta siterata Hfn.				x
GEOMETRIDAE					Chloroclysta truncata Hfn.		x	x	x
Archiearis parthenias L.				x	Plemyria rubiginata D.&S.		x	x	
Alsophila aescularia D.&S.			x	x	Thera firmata Hb.				x
Pseudoterpna pruinata Hfn.	x	x			Thera obeliscata Hb.		x	x	x
Geometra papilionaria L.	x	x	x	x	Thera britannica Turner.				x
Comibaena bajularia D.&S.		x	x		Thera juniperata L.				x
Hemithea aestivaria Hb.	x	x	x	x	Electrophaes corylata Thnbg.		x	x	x
Chlorissa viridata L.		x	x		Colostygia pectinataria Knoch.		x	x	
Thalera fimbrialis Scop.		x	x		Hydriomena furcata Thnbg.	x	x	x	x
Jodis lactearia L.	x	x	x		Hydriomena impluviata D.&S.		x	x	x
					Spargania luctuata D.&S.		x		
					Rheumaptera hastata L.		x	x	
					Rheumaptera cervicalis Scop.				x
					Rheumaptera undulata L.	x	x	x	x
					Epirrita dilutata D.&S.		x		
					Epirrita autumnata Bkh.		x	x	
					Operophtera brumata L.		x	x	
					Perizoma affinitata Stph.				x
					Perizoma alchemillata L.	x	x	x	x

	1	2	3	4		1	2	3	4
Perizoma albulata D.&S.		x			Apocheima hispidaria D.&S.				
Perizoma flavofasciata Thnbg.	x			x	Apocheima pilosaria D.&S.			x	x
Eupithecia centaureata D.&S.	x	x	x	x	Lycia hirtaria Cl.		x		x
Eupithecia trisignaria H.-S.				x	Biston strataria Hfn.		x		x
Eupithecia satyratea Hb.				x	Biston betularia L.	x	x	x	x
Eupithecia goossensata Mab.	x	x			Agriopsis leucophaearia D.&S.			x	x
Eupithecia assimilata Dbld.				x	Agriopsis aurantiaria Hb.			x	
Eupithecia vulgata Hw.			x	x	Agriopsis marginaria F.			x	x
Eupithecia tripunctaria H.-S.	x		x	x	Erannis defoliaria Cl.			x	x
Eupithecia subfuscata Hw.				x	Peribatodes rhomboidaria D.&S.	x	x	x	x
Eupithecia icterata Vill.	x			x	Peribatodes secundaria Esp.	x	x		x
Eupithecia succenturiata L.	x	x			Cleora cinctaria D.&S.			x	
Eupithecia subumbrata D.&S.	x			x	Alcis repandata L.	x	x	x	
Eupithecia nanata Hb.	x	x	x	x	Boarmia roboraria D.&S.			x	x
Eupithecia abbreviata Steph.				x	Serraca punctinalis Scop.		x	x	x
Eupithecia lariciata Frr.				x	Ectropis bistortata Gze.		x	x	x
Eupithecia tantillaria Bsdv.				x	Ectropis extersaria Hb.				x
Gymnoscelis rufifasciata Hw.	x	x	x	x	Aethalura punctulata D.&S.		x	x	x
Chloroclystis v-ata Hw.				x	Ematurga atomaria L.	x	x	x	x
Chloroclystis rectangulata L.				x	Bupalus piniaria L.			x	x
Chloroclystis debiliata Hb.				x	Cabera pusaria L.		x	x	x
Anticollix sparsata Tr.				x	Cabera exanthemata Scop.		x	x	x
Chesias legatella D.&S.				x	Lomographa temerata D.&S.		x	x	x
Chesias rufata F.	x				Campaea margaritata L.			x	x
Aplocera efformata Gn.				x	Hylaea fasciaria L.			x	x
Euchoeca nebulata Scop.	x	x			Perconia strigillaria Hb.			x	x
Asthena albulata Hfn.				x					
Hydrelia flammeolaria Hfn.		x	x	x	SPHINGIDAE				
Lobophora halterata Hfn.				x	Sphinx ligustri L.		x		
Trichopteryx carpinata Bkh.				x	Hyloicus pinastri L.	x	x	x	x
Pterapherapteryx sexualata Retz.				x	Mimas tiliae L.				x
Acasis virescens Hb.				x	Smerinthus ocellata L.		x		
Abraxas grossulariata L.	x	x	x	x	Laothoe populi L.	x	x	x	x
Abraxas sylvata Scop.	x	x	x	x	Deilephila elpenor L.		x	x	
Lomasipilis marginata L.	x	x	x	x					
Ligdia adustata D.&S.				x	NOTODONTIDAE				
Semiothisa notata L.	x	x	x	x	Phalera bucephala L.	x	x	x	
Semiothisa alternaria Hb.	x	x	x	x	Cerura vinula L.				x
Semiothisa signaria Hb.				x	Cerura erminea Esp.				x
Semiothisa liturata Cl.	x	x	x	x	Furcula furcula Cl.			x	x
Semiothisa clathrata L.	x	x	x	x	Furcula bifida Brahm	x	x		x
Isturgia limbaria				x	Stauropus fagi L.			x	
Itame wauaria L.				x	Peridea anceps Gze.		x	x	x
Itame brunneata Thnbg.				x	Notodonta dromedarius L.		x	x	x
Cepphis advenaria Hb.				x	Drymonia dodonaea D.&S.		x	x	x
Petrophora chlorosata Scop.				x	Drymonia ruficornis Hfn.			x	x
Plagodis pulveraria L.				x	Drymonia querna D.&S.	x	x		
Pachycnemia hippocastanaria Hb.	x	x	x	x	Tritophia tritophus D.&S.		x	x	
Opisthograptis luteolata L.				x	Harpyia milhauseri F.				x
Epione repandaria Hfn.	x	x		x	Pheosia gnoma F.		x	x	x
Pseudopanthera macularia L.				x	Pheosia tremula Cl.		x	x	x
Ennomos alniaria L.				x	Pterostoma palpina Cl.		x	x	x
Ennomos fuscantaria Sph.				x	Ptilodon capucina L.	x	x	x	x
Ennomos erosaria D.&S.	x	x			Leucodonta bicoloria D.&S.				x
Selenia dentaria F.	x	x	x	x	Eligmodonta ziczac L.		x	x	x
Selenia tetralunaria Hfn.				x	Gluphisia crenata Esp.			x	x
Odontopera bidentata Cl.				x	Clostera curtula L.			x	x
Crocallis elinguaris L.	x	x							
Ourapteryx sambucaria L.				x	DILOBIDAE				
Colotois pennaria L.				x	Diloba caeruleocephala L.				x
Angerona prunaria L.				x					

	1	2	3	4		1	2	3	4
THAUMETOPOEIDAE					Diarsia brunnea D.&S.		x	x	
Thaumetopoea processionea L.				x	Diarsia rubi Vieweg.		x	x	x
LYMANTRIIDAE					Xestia c-nigrum L.		x	x	x
Orgyia antiqua L.		x	x	x	Xestia triangulum Hfn.		x	x	x
Dicallomera fascelina L.		x	x		Xestia baja D.&S.	x	x	x	x
Elkneria pudibunda L.		x	x	x	Xestia sexstrigata Hw.		x		x
Euproctis chrysorrhoea L.	x	x	x	x	Xestia xanthographa D.&S.		x	x	x
Euproctis similis Fuessly.	x	x	x	x	Cerastis rubricosa D.&S.			x	x
Leucoma salicis L.	x	x	x		Anarta myrtilli L.	x	x	x	x
Lymantria monacha L.	x	x	x	x	Discestra trifolii Hfn.	x	x	x	x
Lymantria dispar L.		x	x	x	Hada nana Hfn.			x	
ARCTIIDAE					Polia hepatica Cl.			x	x
Thumatha senex Hb.	x	x	x	x	Polia nebulosa Hfn.		x		
Miltochrista miniata Forst.	x	x	x	x	Pachetra sagittigera Hfn.		x		
Cybosia mesomella L.	x	x	x	x	Sideridis albicolon Hb.		x		
Pelosia muscerda Hfn.	x	x	x	x	Heliophobus reticulata Gze.				x
Pelosia obtusa H.-S.	x			x	Mamestra brassicae L.		x	x	x
Eilema sororcula Hfn.		x			Mamestra persicariae L.	x	x	x	x
Eilema griseola Hb.		x	x	x	Mamestra w-latinum Hfn.		x		x
Eilema complana L.	x	x	x	x	Mamestra thalassina Hfn.		x	x	x
Eilema lurideola Zck.		x			Mamestra suasa D.&S.	x	x	x	x
Eilema deplana Esp.	x				Mamestra oleracea L.	x	x	x	x
Lithosia quadra L.		x			Mamestra pisi L.	x	x		x
Coscinia cribraria L.		x		x	Mamestra bicolorata Hfn.		x		
Arctia caja L.	x	x			Hadena rivularis F.	x	x		x
Diacrisia sannio L.		x	x		Hadena bicurris Hfn.	x	x		
Spilosoma lubricipeda L.		x	x	x	Cerapteryx graminis L.	x	x	x	x
Spilosoma luteum Hfn.		x	x		Tholera decimalis Poda				x
Spilosoma urticae Esp.		x			Panolis flammea D.&S.		x	x	x
Diaphora mendica Cl.		x		x	Orthosia cruda D.&S.		x	x	x
Phragmatobia fuliginosa L.	x	x	x	x	Orthosia gracilis D.&S.		x		x
NOLIDAE					Orthosia stabilis D.&S.		x	x	x
Meganola albula D.&S.		x	x	x	Orthosia incerta Hfn.		x	x	x
Nola cucullatella L.		x			Orthosia munda D.&S.				x
Nola confusalis H.-S.			x		Orthosia gothica L.		x	x	x
Nola aerugula Hb.		x	x	x	Mythimna turca L.		x	x	x
Nola holsatica Sauber	x	x			Mythimna ferrago F.	x	x	x	x
NOCTUIDAE					Mythimna pudorina D.&S.		x	x	x
Euxoa tritici L.	x	x	x	x	Mythimna straminea Tr.		x		x
Agrotis vestigialis Hfn.	x	x	x	x	Mythimna impura Hb.	x	x	x	x
Agrotis segetum D.&S.	x	x	x	x	Mythimna pallens L.		x	x	x
Agrotis clavis Hfn.		x			Mythimna obsoleta Hb.		x		x
Agrotis exclamationis L.		x	x	x	Mythimna comma L.		x	x	x
Agrotis ipsilon Hfn.	x	x		x	Sentha flammea Curt.				x
Agrotis puta Hb.		x		x	Cucullia umbratica L.		x	x	
Ochropleura plecta L.	x	x	x	x	Cucullia scrophulariae D.&S.		x		
Noctua pronuba L.	x	x	x	x	Lithophane lamda F.				x
Noctua orbona Hfn.	x	x			Dryobotodes eremita F.				x
Noctua comes Hb.				x	Blepharita adusta Esp.	x			
Noctua fimbriata Schreber		x			Eupsilia transversa Hfn.			x	x
Noctua janthe Bkh.		x			Conistra vaccinii L.		x	x	x
Noctua janthina D.&S.				x	Conistra rubiginea D.&S.				x
Noctua interjecta Hb.				x	Agrochola circellaris Hfn.			x	
Graphiphora augur F.		x	x		Agrochola lota Cl.			x	x
Lycophotia porphyrea D.&S.	x	x	x	x	Agrochola macilenta Hb.			x	
Peridroma saucia Hb.				x	Agrochola helvola L.			x	x
Diarsia mendica Cl.		x	x	x	Agrochola lychmidis D.&S.			x	
					Parastichtis suspecta Hb.		x	x	x
					Spudea ruticilla Esp.				x
					Xanthia togata Esp.			x	x
					Xanthia icteritia Hfn.			x	

	1	2	3	4		1	2	3	4
Calocasia coryli L.	x	x	x	x	Calamia tridens Hfn.		x		x
Simyra albovenosa Gze.		x			Celaena haworthii Curt.				x
Moma alpium Osb.		x	x	x	Celaena leucostigma Hb.	x	x	x	x
Acronicta megacephala D.&S.		x			Nonagria typhae Thnbg.				x
Acronicta alni L.		x	x		Archanara geminipuncta Hw.	x	x		x
Acronicta tridens D.&S.		x	x	x	Archanara dissoluta Tr.				x
Acronicta psi L.			x		Archanara sparganii Esp.		x		
Acronicta aceris L.		x	x		Arenostola phragmitidis Hb.		x		x
Acronicta leporina L.		x	x	x	Coenobia rufa Hw.		x		x
Acronicta menyanthidis Esp.			x	x	Charanica trigrammica Hfn.		x		x
Acronicta auricoma D.&S.	x	x	x	x	Hoplodrina alsines Brahm.	x	x	x	x
Acronicta rumicis L.	x	x	x	x	Hoplodrina blanda D.&S.			x	x
Cryphia domestica Hfn.	x				Caradrina morpheus Hfn.		x		x
Cryphia muralis Forst.				x	Caradrina clavipalpis Scop.		x		
Amphipyra pyramidea L.			x	x	Chilodes maritimus Tauscher.			x	
Amphipyra tragopoginis Cl.	x	x	x	x	Elaphria venustula Hb.			x	x
Dypterygia scabruscula L.		x	x	x	Panemeria tenebrata Scop.		x		
Rusina ferruginea Esp.		x	x	x	Heliolithis maritima de Graslin.		x	x	x
Thalpophila matura Hfn.		x			Axylia putris L.	x	x	x	x
Trachea atriplicis L.		x			Lithacodia pygarga Hfn.	x	x	x	x
Euplexia lucipara L.		x	x		Eustrotia uncula Cl.		x	x	x
Phlogophora metuculosa L.		x	x	x	Deltote bankiana F.		x	x	x
Ipimorpha retusa L.		x	x	x	Nycteola revayana Scop.				x
Ipimorpha subtusa D.&S.	x	x	x		Earias clorana L.		x		x
Enargia paleacea Esp.			x		Bena prasinana L.		x	x	x
Enargia ypsilon D.&S.		x			Pseudoips fagana F.		x	x	
Cosmia trapezina L.	x	x	x	x	Abrostola triplasia L.		x		x
Cosmia pyralina D.&S.	x	x			Abrostola trigemina Wernb.		x		
Actinotia polyodon Cl.			x		Diachrysis chrysis L.	x	x	x	x
Apamea monoglypha Hfn.		x	x	x	Macdunnoughia confusa Stph.				x
Apamea lithoxylaea D.&S.		x	x		Plusia festucae L.			x	x
Apamea crenata Hfn.		x	x	x	Plusia putnami Grote.			x	x
Apamea lateritia Hfn.	x	x	x	x	Autographa gamma L.	x	x	x	x
Apamea remissa Hb.		x	x	x	Chrysodeixis chalcites Esp.				
Apamea unanims Hb.				x	Catocala nupta L.		x	x	
Apamea anceps D.&S.			x		Minucia lunaris D.&S.		x		x
Apamea sordens Hfn.		x	x	x	Callistege mi Cl.		x	x	x
Apamea scolopacina Esp.				x	Euclidia glyphica L.		x		x
Apamea ophiogramma Esp.		x	x	x	Lygephila pastinum Tr.		x	x	
Oligia strigilis L.		x	x	x	Scoliopteryx libatrix L.		x	x	x
Oligia latruncula D.&S.		x	x	x	Laspeyria flexula D.&S.	x	x	x	x
Oligia fasciuncula Hw.		x	x	x	Parascotia fuliginaria L.			x	
Mesoligia furuncula D.&S.		x	x	x	Rivula sericealis Scop.	x	x	x	x
Mesoligia literosa Hw.				x	Macrochilo cribrumalis Hb.				x
Mesapamea secalis L. (1)	x	x	x	x	Herminia tarsipennalis Tr.			x	
Photedes fluxa Hb.				x	Herminia nemoralis F.				x
Photedes pygmina Hw.		x	x	x	Paracolax derivialis Hb.			x	
Eremobia ochroleuca D.&S.		x			Hypena crassalis F.	x	x	x	x
Luperina testacea D.&S.		x	x	x	Hypena rostralis L.				x
Amphipoea oculea L.		x			Hypena proboscidalis L.		x	x	x
Amphipoea fucosa Frr.		x	x		Hypenodes turfosalis Wck.	x		x	
Hydraecia micacea Esp.		x	x		Schranksia costaestrigalis Stph.			x	

(1) Pas in 1983 bleek dat onder *M. secalis* verscheidene soorten horen waarvan in ons land *M. secalis* en *M. didyma* ESPER voorkomen. Tot welke soort de vroegere waarnemingen behoren, kon ik niet achterhalen. Genitaalpreparaten die ik sporadisch maakte, wezen steeds op *M. secalis*. Ongetwijfeld is dit toeval en komen beide soorten hier vóór. LEMPKE (1991) vermeldt liefst 10 vindplaatsen van *M. didyma* in Noord-Brabant!

5. Besluit

Een totaal van 435 soorten is een respectabel aantal, zelfs voor een terrein van ruim 1500 ha. Dit is zowat 80% van de totale Kempische nachtvlinderfauna, wat wel de grote wetenschappelijke waarde van De Kampina benadrukt. Het leefgebied van vele soorten is in de Kempen teruggedrongen tot enkele reliktpopulaties. De Kampina fungeert voor vele soorten dan ook als overlevingsgebied. Het is daarom verheugend vast te stellen dat door de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland kosten nog moeite gespaard worden om De Kampina zoveel mogelijk in zijn oorspronkelijke staat te behouden en te herstellen.

6. Literatuur

- Anoniem, 1991. Handboek van Natuurreservaten en wandel terreinen in Nederland. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, 's Graveland.
- Anoniem. Wandelkaart Oisterwijkse Vennen e.o. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland en Stichting Het Noordbrabants Landschap.
- Cox, A.L., 1972-1976. Waarnemingen Macrolepidoptera in het Natuurreservaat De Kampina te Boxtel. Inventarisatierapporten 1972, 1973, 1974, 1976.
- Lempke, B.J., 1991. *Mesapamea secalis* en *M. didyma* in Nederland (Lepidoptera : Noctuidae). - *Ent.Ber.Amst.* 51 (2) : 17-22.
- Riemis, A., 1974. *Rheumaptera hastata* L. - *Phegea* 2: 37.
- Riemis, A., 1989-1992. Inventarisatierapporten De Kampina 1989, 1990, 1991 en 1992.
- Van Rijsewijk, L.J.J., Van Rijsewijk, M.J. & Vermulst, 1982-1989. Dagvlinders in het natuurgebied Kampina 1982 t/m 1989. Inventarisatierapport.
- Velthuis, H., 1957. Verslag van het insectenwerkkamp van de N.J.N. in de Kampina 19 t/m 27 juli 1957. Inventarisatieverslag.
- Vestigaard, D.A., van der Made, J.G. & Vis, R., 1958-1960. Bijdrage tot de kennis van de vlinderfauna van het natuurmonument Kampina en omstreken. Inventarisatierapport 1958, 1959 en 1960.